

že na rozdiel od súdnych rozhodnutí nie je usnesenie štátneho zastupiteľstva res judicata,***) lebo kedykoľvek za premĺčacej lehoty môže verejný obžalobca ex offio, teda aj bez intervencie poškodeného a bez nového usnesenia v stopovaní pokračovať tak, ako keby zastavujúceho usnesenia tu nebolo. To vysvitá aj z obsahu § 444 Trp. Preto nebolo ani účelné, ani potrebné, aby zákonodarca dával poškodenému právo na opravný prostriedok, stačilo mu dať právo na žiadosť.

Konkludujem, že ani proti rozhodnutiu štátneho zastupiteľstva (teda nielen prednostu policajného úradu), nariaďujúceho zastavenie stopovania, niet sťažnosti, teda opravného prostriedku, ale je tu len právo na podanie žiadosti (o preskúmanie veci) v smysle už uvedenom. Iný názor nedal by sa uviesť v súlade s poslednou vetou § 101 ods. 3 Trp.

Zákon i tu je jasný a neporušil zásadu: »Lex clara esto«.

(Dr. Imrich V. Kabina.)

***) Dr. Vámbéry R. vo svojej knihe: »A bűnvádi perrendtartás váz-lata«, II. vyd., na str. 34 hovorí, že zastavenie vyšetrovania má účinky sporozhodujúce (rei judicatae), stopovanie možno opakovať. Tento názor nemožno bez výhrady akceptovať, lebo ani zastavenie vyšetrovania nemá vždy práve spomínané účinky, ba dokonca má niekedy tie isté účinky, ako zastavenie stopovania. Dôkazom toho je ustanovenie § 444 Trp., podľa ktorého možno aj vo vyšetrovaní, bez nového usnesenia, z tých istých dôvodov pokračovať, ako u stopovania. Por. jeho korigovaný názor na str. 107 cit. knihy. § 444 Trp. nemá na mysli obnovu, ale až nasledujúce paragrafy.

Mám zato, že nevyjadrujú sa presne ani Dr. Balogh, Dr. Illés, Varga v cit. už knihe, v I. sväzku na strane 213, kde tiež bez výhrady tvrdia, že vyšetrovanie bez obnovy nemožno opakovať.

Písomníctvo

P. Tó b i k, štátny zástupca, Bratislava: **Niekoľko poznámok ku knihe Dr. Antona Ráliša: »Slovenské trestné zákony«.**

Nedávno vydal riadny univerzitný profesor trestného práva v Bratislave Dr. Anton Ráliš knihu: *Slovenské trestné zákony* (nakladateľstvo Justitia, Bratislava, strán 453). Je to zbierka hmotných trestných zákonov platných u nás a vydaných od roku 1879 až do 21. VI. 1943. Nedostaťok takejto zbierky sa hodne pocítoval a preto právnická verejnosť slovenská vydanie zbierky s radosťou privítala. V článkoch uverejnených vo Verejnom práve, v Právnom obzore a v Národných novinách bola kniha kladne hodnotená a bolo poukazované na jej prednosti. Súhlasím s tým, že kniha má klady a prednosti v článkoch spomínané. Autor však v úvode hovorí, že kniha má byť nielen študijnou pomôckou pre poslucháčov práv, ale má súčasne slúžiť aj praxi tak súdnej ako i advokátskej. Zistil som však, že v knihe sú niektoré nedopatrenia a chyby a týmto svojimi poznámkami chcem upozorniť najmä právnikov, praktikov, ktorí budú knihu používať, aby prípadne neboli uvedení v omyl. Súčasne chcem upozorniť aj na chyby menej závažné, ako chybné preklady, neslovenské výrazy, termíny, tlačové chyby. Texty zákonov, vydaných za bývalého Uhorska, som porovnával s originálmi. Platí to

najmä o zákone o zločinoch a prečinoch (zák. čl. V/1879) a zákone o priestupkoch (zák. čl. XL/1879).

Spomenuté dva trestné zákony tuším prvý do slovenčiny preložil Dr. M. Slávik (Myjava 15. V. 1919). Texty zákonov sú obsahovo správne preložené. Na štýle reči, slovoslede je však badať vplyv originálu. Dnes je tento preklad v praxi neupotrebitelný už aj preto, lebo mnohé predpisy boli zrušené alebo zmenené a okrem toho mnohé termíny, obraty sa neujaly. Spomenuté trestné zákony do češtiny preložili: Dr. J. O. Worel, Dr. Ettl a Dr. Milota (nákladom min. prav. v Prahe 1919). Druhé doplnené a opravené vydanie tejto knihy spracovali: Dr. J. O. Worel, Dr. Milota a J. Stura (nákladom Guska v Kroměříži 1921). Opravný list vyšiel v roku 1926. Tieto dva preklady spomínam preto, lebo Dr. Milota a Dr. Nožička v úvode svojej knihy »Trestné zákony zeme Slovenskej a Podkarpatoruskej« spomínajú, že texty uhorských zákonov sa prímýkajú k českým textom knihy skôr spomenutej. Inými slovami: text uhorských zákonov v knihe Dr. M. a Dr. N. nie je preklad z originálu, ale preklad z prekladu. Dr. Ráliš v úvode svojej knihy nespomína, či prekladal z originálu a či texty sa prímýkajú k textom, uvedeným v knihe Dr. M. a Dr. N. Tu musím zdôrazniť, že kniha Dr. A. Ráliša po štylistickej, rečovej stránke znamená voči knihe Dr. M. a Dr. N. rozhodný pokrok. Ba i niektoré chybné preklady boli v knihe Dr. Ráliša opravené, ako napr. § 310 ods. 2 Tr. z., § 16 zák. čl. LIV/1912, § 43 zák. čl. XXXVI/1908 a iné. Naproti tomu však mnohé chyby sa nezbadaly a prešly aj do knihy Dr. Ráliša.

Poznamenávam, že trestné zákony v slovenčine vyšly aj v knihe Dr. J. Singera: Sbierka justičných zákonov. Texty trestných zákonov neboly preložené z originálu, ale byly prevzaté z knihy Dr. M. a Dr. N.

V prospech autora Dr. Ráliša chcem uviesť, že slovenská právnická terminológia nie je ešte celkom ustálená. Mnohé termíny sa nepoužívajú jednotne, vymýšľajú sa nové. Autor si boľ toho vedomý a preto si nechal texty zákonov prezrieť filologom, praktickým právnikom a pýtal si posudok ohľadom niektorých termínov od Terminologickej komisie zriadennej pri Ministerstve pravosúdia. Toto počínanie autorovo treba len chváliť.

V jednotlivostiach uvediem chyby rečové, neslovenské výrazy, nesprávne preklady, chybujúce odkazy, chybujúce poznámky, zrušené predpisy, tlačové chyby v chronologickom poriadku preto, aby ľahšie sa mohly poznačiť, resp. opraviť v knihe. Z toho dôvodu uvediem aj normy, ktoré byly zrušené po odovzdaní knihy do tlače, t. j. po 21. VI. 1943.

Zákonný článok V/1878 (Tr. z.).

Nadpis:

Általános határozatok, Bevezető intézkedések preložil Dr. R. ako aj Dr. M. a Dr. N. ako Obecné ustanovenia a Úvodné ustanovenia. Nesprávne je slovo obecné. Pravidlá slovenského pravopisu poznajú slovo obecný ako prídavné meno od podstatného mena obec (str. 280) na rozdiel od prídavného mena všeobecný (str. 437). Poznamenávam, že slovom obecný, obecné, sú preložené tieto maďarské slová: általános (§ 1 a inde), közönséges (§ 3), közfogyasztás (314), správne je v § 411 Tr. z. községi elöljáró (obecný predstavený).

§ 1 ods. 1:

»Zločinom alebo prečincm je len ten čin, ktorý zákon za taký vyhlásil.«

Obsahove je to správny preklad. Avšak, keď sa už v tomto odseku preložilo slovo cselekmény ako čin, malo sa tak prekladať aj v ďalšom texte. Autor však preložil slovo cselekmény v § 65, 75 ako jednanie, v § 419 ako skutok, v § 444 ako konanie.

§ 2: »...gyakorlat vagy szabályok...« zvyklosti alebo pravidlá. Tie isté slová sú v § 485 už ako predpisy a právne oby-

čaje. Slovo gyakorlat znamená správne prax. Maďarská právnická terminológia rozoznáva pojmy gyakorlat a szokásjog (napr. § 2 zák. čl. XXXVII/1880). Bolo preto treba v slovenčine prekladať slovo gyakorlat ako prax.

§ 3: »...közönséges naptár szerinb...«, podľa obecného kalendára. Správne podľa obyčajného kalendára.

§ 5 ods. 2: »...külön törvény ... zvláštny zákon«. Správne: osobitný zákon. (V § 60 je už použitý výraz »v osobitnej časti«).

§ 6: »...a kik... honossággal bírnak ... kto má štátne právo občianske...«

Dr. Edvi Illés vo svojom komentári k tomuto paragrafu ohľadom »magyar honosság« odvoláva sa na zák. čl. L/1879. Miesto tohto zákona platí teraz zák. č. 255/1939 Sl. z., ktorý pozná termín »štátne občianstvo« a nie štátne právo občianske.

§ 7 ods. 1: Citácia pôvodného textu bola nahradená citáciou teraz platných predpisov. Bolo však treba aspoň v poznámke uviesť aj ďalšie platné predpisy, podľa ktorých je štátny občan trestný za činy spáchané v cudzine, ako napr. § 10 zák. čl. XII/1880, § 20 zák. č. 29/1938 Sb. z. a n., § 6 zák. č. 71/1935 Sb. z. a n.

V § 10: slovo »szabály« prekladá raz ako predpisy, raz ako pravidlá.

§ 20 ods. 1 č. 3: bol zrušený § 9 zákona č. 123/1931 Sb. z. a n. (viď stranu 300 knihy). Mala teda tam byť poznámka, že miesto štátneho väzenia podľa § 20 ods. 1 č. 3 je teraz štátne väzenia podľa zákona č. 123/1931 Sb. z. a n. Sú to dve odchylné štátne väzenia.

§ 41: »...munka alól felmenthet ... môže zbaviť práce«. Správne: ...môže oslobodiť zpod práce...

§ 43 ods. 2: neplatí, miesto toho platí § 49 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n. o tom, kto rozhoduje o ochrannej výchove a o ochrannom dozore.

§ 56 ods. 1: »...nemöze byť porotcom« je vzhľadom na zákon č. 33/1940 Sl. z. bezpredmetné.

§ 59: »...törvény erejével fogva« po zákone. Správne má byť už podľa zákona.

§ 64 má nadpis »vyhostenie«. V § 38 zák. č. 320/1940 Sl. z. je preto pojem slovenský termín vypovedanie (strana 412).

§ 94: Chybuje poznámka, že text je v znení čl. IV. zákona č. 1/1920 Sb. z. a n.

§ 120 č. 2: Chybuje poznámka, že podľa § 9 zák. č. 123/1931 Sb. z. a n. štátnym väzením tam uvedeným sa rozumie štátne väzenie uložené podľa zákona č. 123/1931 Sb. z. a n.

Nadpis hlavy X: »porušenie ... telegrafného ... tajomstva« ako aj nadpis § 200 mal sa upraviť vynechaním slova telegrafného, lebo § 201 bol zrušený zákonom o telegrafoch č. 60/1923 Sb. z. a n. V dôsledku toho sa v texte hlavy X. v § 200 vôbec o telegrafnom tajomstve nič nehovorí.

§ 247: »Azon szülő, a ki = kto zvedie«, správne: Rodič, ktorý zvedie.

§ 252: »... a feleket öszeadja = strany predsa oddá. Správne: strany sosobáši (bez predsa). V § 256 a feleket mégis öszeadja je už správne preloženie: strany predsa sosobáši.

Nadpis § 284: Zavraždenie dieťaťa je nesprávny, lebo v texte niet reči o vrážde, ale o úmyselnom zabití (szándekosan megöli).

§ 320: »... annak beleegyezésével, szülőjének, gondnokának vagy felügyelőjének felügyelete alul = z dohľadu jeho rodičov, opatrovníka alebo dozoru...«, správne má byť: alebo dozorcú.

§ 336 č. 5: »...közveszély = obecné nebezpečenstvo; správne: verejné nebezpečenstvo.

Nadpisy §§ 365, 367 a 368 bolo by treba upraviť pridaním slova Bezprávne, aby tak zodpovedaly obsahu.

V §§ 377 a 378 je tlačová chyba: druhý riadok z § 377 sa prehodil do § 378 a naopak.

§ 386: »...adósságokat vagy jogügyleteket kohol = alebo dlžoby právne jednanía vymýšľa«; správne má byť: ...dlžoby alebo právne úkony vymýšľa.

§ 408: Chybuje odkaz na §§ 15 a 16 zákona zo dňa 28. VI. 1929 č. 114 Sb. z. a n. o výkone lekárskej praxe, kde sú tiež stanovené priestupky a tresty.

§§ 434 a 437: »...közveszelyü megrongálás = obecne nebezpečné poškodenie«; správne: verejne nebezpečné poškodenie.

§ 446 v znení § 146 zák. čl. VII/1888 bol zrušený § 76 zákona zo dňa 1. júla 1943 č. 100/1943 Sl. z. (po daní knihy do tlače).

§§ 465—470 boli zrušené § 10 zákona zo dňa 11. novembra 1943 č. 150/1943 Sl. z. (teda po odovzdaní knihy do tlače).

Zákonný článok XI/1879 (Tr. z. pr.).

§ 12: »Obecné ustanovenia«, správne: všeobecné ustanovenia.

§ 13: Nadpis: »Priestupky vykonané v cudzine.« Priestupky sa páchajú a trest sa vykonáva. Správne mal nadpis znieť: Priestupky spáchané v cudzine.

§ 36 bol zrušený zákonom č. 269/1936 Sb. z. a n. o užívaní vlajek, znakov a iných symbolov, ako aj rovnošiat a odznakov a o opatreniach proti závadným označeniam (§ 28 ods. 1).

V § 44 neplatí od tretieho riadku toto: »kto neoprávnene nosí úradnú rovnošatu alebo odznak, ktorý označuje úradníka alebo zriadenca úradu alebo rovnošatu vojenskú«, a to v dôsledku práve citovaného ustanovenia § 28 ods. 1 zákona č. 269/1936 Sb. z. a n.

Miesto práve uvedených §§ 36 a 44 Tr. z. pr. platia teraz ustanovenia zákona č. 269/1936 Sb. z. a n., a to najmä ustanovenia § 22.

Priestupok podľa § 52 má podľa Dr. Ráliša patriť do pôsobnosti okresného súdu. To je len čiastočne pravda. § 7 zák. čl. XIII/1891 o rušení nedeflného pokoja v živnostiach znie: Ak niektorý čin má sa trestať tak podľa § 6 tohto zákona, ako i podľa ustanovení § 52 zák. čl. XL/1879, na pokračovanie sú príslušné úrady, uvedené v § 6 tohto zákona. Teda okresné úrady. »Je to výnimka, lebo zákonodarca v prípade kumulácie prikazuje čin patriaci súdu, teda so širším oborom pôsobnosti, okresnému úradu, teda s užšou pôsobnosťou« hovorí vo svojej knihe Dr Ferd Bernolák.

§ 45 je neplatný dôsledkom ustanovenia § 8 zákona o radoch čestných odznakov a tituloch č. 40/1940 Sl. z., ktorého skutková podstata je totožná (vid stranu 389).

§§ 64 a 66: Chýba poznámka, že texty boli upravené podľa § 75 zák. čl. VII/1913.

V §§ 72 a 73 chýba poznámka, že tieto ustanovenia prestanú platiť, až nadobudne účinnosť zákon č. 51/1935 Sb. z. a n.

Nadpis § 82 má správne znieť: Priestupky proti verejnej mravnosti a nie: Priestupky obecnej mravnosti.

§§ 97, 98, 102, 103 a 104 v znení zák. čl. VII/1888 boli zrušené § 76 zákon zo dňa 1. júla 1943 č. 100/1943 Sl. z., (teda zákonom, ktorý vyšiel po odovzdaní knihy do tlače). Teraz platia ustanovenia §§ 67—72 cit. zák.

§ 106 bol čiastočne zrušený § 27 ods. 2 zákona č. 241/1922 Sb. z. a n. (vid stranu 198 knihy) a platí teraz § 19 cit. zákona. Pri § 106 mala byť poznámka, že text bol upravený podľa zák. č. 241/1922 Sb. z. a n.

§§ 137 a 138: Teraz platia ustanovenia § 6 ods. 2 zák. č. 63/1940

Sl. z. a § 1 vyhlášky Cenového úradu č. 188/1940 Úr. n. a § 1 vyhlášky Cenového úradu č. 189/1940 Úr. n. Tresty podľa § 1 zák. č. 51/1942 Sl. z.

Vo všeobecnosti treba k prekladu trestného zákonníka a trestného zákonníka o priestupkoch poznamenať toto: Rušive pôsobí časté používanie trpného tvaru sloviac, ako: nech je potrestaný, má byť potrestaný. Lepšie bolo užívať v celej knihe jednotný zvrät: potresce sa, ako to robí dôsledne legislatívna prax Snemu Slovenskej republiky.

Pri ďalších zákonoch nebol text upravený podľa terajšieho stavu, najmä pokiaľ sa týka príslušnosti úradov. Tak na viacerých miestach sa uvádza bývalý Krajinský úrad, hoci tento úrad bol zrušený § 78 zákona č. 190/1939 Sl. z. Ani iné zmeny, presuny v obore pôsobnosti správnych úradov (ako napr. podľa vl. nar. č. 149/1936 Sb. z. a n., 151/1936 Sb. z. a n. a 190/1939 Sl. z.), nie sú prevedené v textoch.

Vedľajšie zákony:

Zák. čl. XXXI/1883 o splátkovom obchode:

§§ 2 a 4 celkom a § 6 ods. 2 čiastočne boli zrušené § 19 zákona zo dňa 12. apríla 1935 č. 76 Sb. z. a n.

Zák. čl. XXXIV/1897:

§ 20 zrušený § 19 písm. a) čl. IX zákona zo dňa 10. VII. 1934 č. 140 Sb. z. a n. (viď stranu 328 knihy).

V § 170 zák. č. XV/1899 (o súdnictve vo veciach volieb členov Snemu) »az egyházi kegyzserekben« = milostných prostriedkoch cirkevných. Pravidlá poznajú slovo milostný ako nesprávne a uvádzajú správne slovo ľúbostný, čo v maďarčine značí szerezmi. Správne malo byť »cirkevných prostriedkoch milosti«.

Zák. čl. XIV/1914 (tlačový zákon):

§ 3: »Idószaki lap« = periodický list, v § 16 však už periodický časopis. V § 19 ods. 1 je krajinský úrad, ale v odseku 2 už zemský úrad.

V § 25 ods. 3 je tlačová chyba. Miesto od jedného roku, má byť správne do jedného roku.

Chýba poznámka, že §§ 51—64 boli zrušené zákonom č. 189/1936 Sb. z. a n.

Zák. čl. XL/1914 o trestnej ochrane úradov v § 13 »meg kell állapítani = sa vysloví má byť správne »treba vysloviť«.

Zák. č. 268/1923 o dani z obratu a dani prepychovej neplatí, lebo bol nahradený zákonom č. 210/1942 Sl. z.

V **zák. č. 124/1924** je tlačová chyba. V § 1 ods. 1 riadok 5 má byť namiesto »alebo trestný prečin podľa«, správne: »alebo prečin trestný podľa«.

Zák. č. 178/1924 Sb. z. a n. §§ 2 až 4 a 9 boli zrušené zákonom zo dňa 11. nov. 1943 Sb. z. a n. č. 150 Sl. z. (teda po odovzdaní knihy do talče).

V **zák. č. 177/1927** Sb. z. a n. nie je vyznačená zmena v pôsobnosti správnych úradov (zákon č. 190/1939 Sb. z. a n.).

Zák. č. 9/1924 Sb. z. a n. § 24 ods. 6 (... tresce politiký úrad druhej stolice) mal byť upravený podľa vl. nar. č. 149/1936 Sb. z. a n. (Príloha b) č. 16, podľa ktorého tieto priestupky trescú okresné úrady.)

Zák. č. 2/1928 Sb. z. a n. § 33 ods. 2 bol zrušený čl. I bodom 3 vl. n. č. 31/1935 Sb. z. a n.

Zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. § 2 písm. a) miesto slov: »len za trestný čin, spáchaný výlučne z politickej pohnútky«, má byť: »len za taký trestný čin, za ktorý bol uložený trest štátneho väzenia alebo trest na slobode, ktorý sa má vykonať podľa predpisov o výkone trestu štátneho väzenia« (viď § 9 ods. 3 zák. č. 123/1931 Sb. z. a n.).

Zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. § 4: Ak bol mladistvý »sprostený« správne: oslobodený.

Zák. č. 126/1933 Sb. z. a n. § 2 ods. 3: zakázat kolportáž nie je príslušný zemský úrad ale Ministerstvo vnútra (viď zákon č. 190/1939 Sb. z. a n.).

Pri §§ 170, 186 až 193 zák. č. 131/1936 Sb. z. a n., §§ 10 až 12 zákona č. 63/1940 Sl. z. a § 37 vl. nar. č. 166/1939 Sl. z. chýba poznámka, že neplatia za účinnosti zákona č. 21/1943 Sl. z. Priestupky uvedené v čl. I ods. 1 zákona č. 21/1943 Sl. z. nepatria do pôsobnosti okresných súdov, ale do pôsobnosti okresných (policajných) úradov.

V knihe Dr. Ráliša chýbajú niektoré trestné predpisy. Uvediem z nich: zákon o ochrane podmorských kábelov, paritný zákon, o ochrane vecí umelecky alebo pamiatkove zvlášť hodnotných.

Judikatúra

Občianske rozhodnutia hlavných súdov v Bratislave a v Prešove.

22.

Právna ochrana proti rušeniu tzv. zákonnej služobnosti podľa § 57 zák. čl. XXIII/1885 zmenou prirodzeného toku vody (potoka) patrí na administratívne úrady a nie na riadne súdy.

Rozhodnutie Hlavného súdu v Prešove zo 7. apríla 1943 č. R II 5/43.

Podľa tvrdenia žaloby verejná voda, ktorá vyviera v mieste, označenom na pláne písm. P), tiekla svojím prirodzeným tokom cez záhradu žalobníka, označenú na pláne písm. D) a odtiaľ ďalej do záhrady Ondreja B.

Žalovaný Ján L. O. v Č. prekopal v máji 1942 bez súhlasu žalobníka breh medzi poľnou cestou a záhradou Ondreja B. v mieste označenom na pláne dvoma rovnobežnými zelenými čiarami a urobil tam umelú priekopu, čím zapríčinil, že voda netečie už svojím starým prirodzeným tokom cez záhradu žalobníka, ale s poľnej cesty žalovaným vykopanou priekopou priamo na záhradu Ondreja B.

Žalobník tvrdil, že týmto činom žalovaného bol rušený v pokojnej držbe svojej záhrady označenej na pláne písm. D) a utrpel aj škodu, lebo od tej doby dostávalo sa tejto jeho záhrade menej vlahy, čo malo za následok, že na nej rástla menšia tráva. Žalobník domáhal sa preto v spore medziiným, aby bolo žalovanému prikázané zaviesť prirodzený tok vody do pôvodného koryta a bolo mu zakázané ďalšie rušenie pokojnej držby jeho záhrady.

Prvý súd spor zastavil pre sporu prekážajúcu okolnosť podľa § 180 č. 1 Osp. Z dôvodov: Podľa § 10 zák. čl. XXIII/1885 vlastník pozemkov disponuje vodami z prameňov, spodných vôd a atmosférických srážok ako aj s ich odtokami bez porušenia nadobudnutých práv iných, len pokiaľ tieto vody nezanechajú hranice jeho pozemku. O užívaní